

Motion till riksdagen 2008/09:Ub372

av Magdalena Streijffert (s)

En öppen högskola för alla

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om riktade informationsinsatser för att minska den sociala snedrekryteringen till högskolan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det ska finnas flera vägar in till högskolan och att högskoleprovet ska reformeras.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa 25:4-regeln.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att validering och reell kompetens är viktiga instrument för att minska social snedrekrytering.

Motivering

Den sociala snedrekryteringen är fortfarande stark i det svenska utbildnings-systemet. Högskoleverkets statistik visar att det fortfarande är stora skillnader för vilka som väljer att läsa vidare till högskola. Närheten är den ena. Av de femton kommuner där flest går vidare till högskolan har praktiskt taget alla universitet eller högskolor i kommunen eller, när det gäller storstadsområdena, i en angränsande kommun. Det visar att etableringen av nya högskolor och utbyggnaden av antalet platser som vi socialdemokrater genomförde under förra mandatperioden har varit framgångsrik. Därför är jag orolig när den borgerliga regeringen minskar platserna och när det i debatten förs fram att Sverige endast ska ha några få elituniversitet. Därför är det viktigt att det finns en högskola i varje region, och målet om att 50 procent av en ungdomskull ska ha möjlighet att läsa på högskola ska stå fast för att minska den sociala snedrekryteringen till högskolan. Det gör att fler människor får möjlighet att utvecklas och förverkliga sina drömmar samtidigt som Sverige blir

Fel! Okänt namn på

starkare och kan konkurrera på den globala marknaden med kunskap och utveckling.

Föräldrarnas yrke och utbildning har också avgörande betydelse för hur nästa generation "väljer" för sin framtid. Kommuner som har en hög andel högutbildade i åldrarna runt femtio år har också en högre övergång till universitet och högskolor. De tio kommuner som har den lägsta övergången till universitet och högskolor har alla en relativt låg andel med eftergymnasial utbildning i föräldragenerationen. Detta visar att vi i Sverige, trots stora satsningar och förbättringar, fortfarande har en social snedrekrytering till högskolan. Högskolor måste kunna lägga särskilda resurser för att nå nya studentgrupper och ta till sig att dessa grupper nödvändigtvis inte nås med samma typ av information som traditionella studenter. Det är också viktigt att alla studenter också i praktiken har möjlighet att studera genom bra trygghetsystem och bra ekonomiska förutsättningar.

Antagning

För en breddad rekrytering är det alternativa urvalet, där högskolorna på en "frikvot" får ta in på grunder de själva bestämmer, ett bra verktyg genom att ge en mer flexibel högskola som lättare kan ta in studenter från otraditionella grupper men som fortfarande har den kompetens som utbildningen kräver. Alternativt urval behöver inte heller vara fråga om särbehandling. Att hävda att alternativa urval är särbehandling är en bakåtsträvande syn på utbildning och kompetens där det traditionella betygssystemet är normen och annan kompetens ses som oviktig. Högskolorna måste dock sätta upp strikta regler för vilka kriterier som ska gälla för dem som söker till utbildningar via frikvoten för att undvika godtyckligt intag och nepotism som annars kan uppstå vid till exempel intervjuintag. Vi vill se att en ökad andel av dagens studenter tas in genom alternativt urval. Detta kommer att behöva göras på bekostnad av intagning på betyg och högskoleprov. En bra fördelning skulle vara att en tredjedel tas in på högskoleprov, en tredjedel på betyg och en tredjedel med alternativt urval. Här är det också viktigt att klargöra vad som är förenligt med lagar och förordningar för högskolor att utforma ett alternativt urval.

Högskoleprovet gynnar idag manliga studenter från hem med högutbildade föräldrar. Detta är inte acceptabelt, och behöver reformeras. Det finns forskning som visar på att dagens högskoleprov inte ger indikatorer på om en student klarar en utbildning eller inte, och det borde därför utformas i en riktning där personer genom provet kan visa på relevanta kunskaper för att klara en högskoleutbildning.

För de personer som valde att arbeta efter avslutad gymnasieutbildning men som senare i livet kommer på att de vill studera ska ett antagningssystem inte missgynna denna grupp. Det är personer som genom arbetslivserfarenhet skaffat sig kunskaper som inte alltid kan mätas med ett betyg. Den så kallade 25:4-regeln var därför viktig för att visa på att vi tycker det livslånga lärandet

Fel! Okänt namn på

är en prioriterad fråga, och att vi visar på att vi tycker att arbetslivserfarenhet ska premieras och ses som en tillgång.

Reell kompetens

Genom satsningen på den öppna högskolan har föreslagits att antagning ska kunna vara möjlig via validering av en persons reella kompetens. Med det menas att en person som inte har grundläggande behörighet, men som genom andra erfarenheter anser sig kunna tillgodogöra sig högre utbildning, ska kunna ansöka på dessa andra meriter. Socialdemokraterna menar att detta kan komma att bredda rekryteringen samtidigt som det undviker onödigt resurs-slöseri. Människor med kompetens att klara högre utbildning behöver inte ägna tid och pengar åt att "läsa in" ämnen på komvux. Validering av reell kompetens är dock resurskrävande, vilket bör tas hänsyn till i det nya resurstilldelningssystemet.

Stockholm den 30 september 2008

Magdalena Streijffert (s)